

## СТАНОВИЩЕ

от Проф. д-р Мария Стоянова Денчева, доктор на науките

Медицински университет София, Факултет по Дентална медицина, Катедра Образна и  
орална диагностика.

Съгласно заповед на Ректора на МУ Варна № Р 109-200/ от 15.07.2024г.

(акад. дл., име, презиме, фамилия, н.ст. – научна организация)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

професионално направление .....*Дентална медицина*.....

докторска програма .....*Терапевтична стоматология*.....

Автор: д-р Силвия Евтимова Станкова

**Форма на докторантурата:** редовна докторантура

**Катедра:** "Консервативно зъболечение и орална патология"

**Тема:** ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЛИЯНИЕТО НА НЯКОИ ФАКТОРИ ВЪРХУ ИЗБЕЛВАНЕТО  
НА ЗЪБИ

**Научен ръководител:** Проф. Д-р Владимир Панов, дм, дмн, ФДМ Варна

(акад. дл., име, презиме, фамилия, н. ст. – научна организация)

### 1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на електронен носител е в съответствие с чл. 69 от Правилника за развитие на академичния състав на МУ Варна.

Д-р Силвия Евтимова Станкова е родена в гр. Видин. Завършва средното си образование в същия град в ПМГ Екзарх Антим 1. През 2003 година се дипломира като стоматолог във ФДМ, МУ Пловдив. От 2008 и досега е асистент в катедра Консервативно зъболечение и орална патология. През 2012 год. Придобива специалност по Оперативно зъболечение и ендодонтия.

Др Станкова владее писмено и говоримо английски и руски език.

### 2. Актуалност на тематиката

Дисертацията на д-р Станкова е насочена към проучване на едно от основните направления в денталната медицина, а именно цветовата естетиката на съзъбието. И ако във един от етапи от човешкото развитие се е считало, че черните зъби са символ на богатство и

аристократизъм, тъй като хората са можели да си позволят по -голяма консумация на сладки храни, които са били недостъпни за бедните, то много бързо този възглед бива опроверган. Доказва се , че чистота на зъбите и съответно техният блясък и естествена белота могат да бъдат свързани само и единствено със здраве. За съжаление живеем в консуматорско, общество, в което почти никога пациентът от естетична гледна точка не е доволен. Естествените дадености и промени в човешкият организъм , не само не се приемат, а напротив търсят се все по -лесни, по -бързи начини за тяхната безмислена промяна и отстраняване, напр. Имплантиране на по-големи гръдни импланти при подрастващи девойки, уголемяване на устни, стремеж към перфектна гладкост на кожата, особено на лицето, една безспирна война с белезите на времето, в това число по-бързо и по -драстично избелване на зъбите..и медицинската индустрия не закъснява . Тя отговаря на тези изисквания , предоставя всичко , за което пациентите могат да си помислят. Критичното мислене от страна на лекарите сякаш е забранено, защото дори ако обосновано се представят страничните ефекти от някои манипулации на пациента, то той намира по -комерсиално мислещ колега и нещата завършват със “всеобщ триумф”, нищо че резултатът е гротестен и е част от клиничните случаи в учебниците по орална патология. Примерите за използването на вещества за избелване на зъбите без нужните познания за страничните им действия също са често срещани.

**В този смисъл считам, че темата на дисертацията “ ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЛИЯНИЕТО НА НЯКОИ ФАКТОРИ ВЪРХУ ИЗБЕЛВАНЕТО НА ЗЪБИ” е пример за критично мислене и поздравявам ръководителя на дисертантката проф. Владимир Панов за тази формулировка.**

### **3. Познаване на проблема, методика и резултати**

Докторантката разглежда в детайли въпросите свързани със зъбното избелване- видове зъбно оцветяване, видове системи за избелване, със и без активиращи агенти, механизъм на избелващия процес като в литературния обзор се ползва от 23 източника на кирилица, 401 източника на латиница, 82 от източниците са от последните 5 години.

Представени са различни оценачни методи на избелване както и активиране на избелващите агенти с химични средства. Отделено е внимание и на старничните ефекти и рискове при избелване на витални зъби. Въз основа на детайлния литературен обзор е изведена целта на дисертационния труда именно да се проучи осведомеността на двата субекта лекар по дентална медицина и пациенти за видовете дентално избелване и успоредно с това да се изследва влиянието на някои физични и химични фактори върху механизма на избелване и ефектите от прилагането на избелващи продукти върху зъби.

Д-р Станкова е формулирала 4 задачи.

Първата задача включва събирането и анализирането на информация от разработените от нея анкети, насочени към ЛДМ и пациенти, представени в приложение 1,2 и 3.

Задачи 2,3 и 4 са лабораторни.

Пробите от всяка група са подложени на йодометрично определяне на концентрацията на НР в динамика: на петата, десетата, петнадесетата; двадесетата и тридесетата минута с цел да се изследва влиянието на светлината и електрическият ток върху скоростта на разлагане на НР във времето.

В подзадача 2.1 докторантката си е поставила за цел чрез йодометрия да се определи концентрацията на НР в динамика като се изследва и влиянието на светлината и електрически ток върху скоростта на разлагане на НР. Дисертантката установява, че прилагането на физични фактори (синя светлина - 450 nm и електрически ток) като активатори на избелващите продукти води до първоначално повишаване на концентрацията на НР с пик на петата минута, последвано от постепенно спадане без достигане до изходните ѝ стойности.

В подзадача 2.2 е проведено изследване чрез спектрофотометрия за проследяване в динамика на разграждането на хромогенните съединения в чаен екстракт, подложен на действието на НР, включен в продукти за зъбно избелване. Резултатите сочат, че избелващият ефект след прилагане на избелващ продукт без или с активиране чрез синя светлина е равен, но настъпва почти два пъти по-бързо след активиране, а йонофоретичното активиране води до по-слаб, но плавно настъпващ избелващ ефект.

Третата задача представя *in vitro* експеримент върху 43 екстрахирани зъба и опитна постановка, целяща да се изследва потенциала на метални соли и ензими за активация на продукти за избелване на зъби с продукти с различна концентрация на НР.

Четвъртата задача е дефинирана като изследване на морфологията и грапавостта на емайла на зъби, подложени на избелване *in vitro* по задача 3 с избелващи продукти с различни концентрации на НР с/без химично активиране.

Оценявам високо изпълнението на всички задачи със съответните им подзадачи, поради всеобхватността и прецизното изпълнение на методиките на експериментите. Считам, че с тяхното реализиране се поставя началото на модификация и нови клинични протоколи за избелване на твърди зъбни тъкани, които осигуряват значимо изсветляване на цвета на зъбите и изключват риск от деминерализация на емайла, промени в зъбната повърхност и увреждане на зъбната пулпа от действието на избелващите продукти, както и от температурни увреждания на зъбната пулпа в следствие на приложен активатор на процеса.

#### **4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите**

Дисертационният труд е с обем от 191 страници. Структуриран е правилно както следва: въведение - 1 стр., научния обзор е 45 стр., цел и задачи 1 стр., описание на материал и методи

17 стр., резултати - 57, изводи и заключение 2 стр, приноси -1 стр, библиография -20 стр., включващ 4 приложения -три самостоятелно разработени анкети и таблици на резултати от изследвания за грапавост.

Приемам така изведените приноси с научно-приложен оригинален характер както и тези с потвърдителен характер.

#### 5. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е приложила три научни публикации, в които е първи автор. Тази научна продукция е в съответствие с изискванията, утвърдени от Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна, Приложение 1.

#### 6. Автореферат

Авторефератът, представен от д-р Станкова е с обем от 64 стр. и отразява най - важните резултати от проведеното научно изследване.

### ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на* изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника на МУ - Варна за развитие на академичния състав. Дисертационният труд показва, че докторантът Д-р Силвия Евтимова Станкова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност терапевтична стоматология като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'* на Д-р Силвия Евтимова Станкова в докторска програма по Терапевтична стоматология.

21.08.2024

Изготвил становището:

Доц. д-р Мария Денчева, дм, Д.Н.

(акад. дл., име и фамилия, н. ст.)